

ENERĢĻADVOKĀTES

JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,

sniegti 2015. gada 23. decembrī (1)

Lieta C-40/15

Minister Finansów

pret

Aspiro SA, aģentūra BRE Ubezpieczenia sp. z o.o.

(Naczelny Sąd Administracyjny (Polija) lūgums sniegt prejudiciālu nolikumu)

Nodokļi – Pievienotās vērtības nodoklis – Direktīvas 2006/112/EK 135. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Apdrošināšanas darījumu un ar tiem saistītā pakalpojumu, ko sniedz apdrošināšanas mērķeri un apdrošināšanas aģenti, atbrīvojums no nodokļa – Zaudējumu novērtēšanas iepakojumi, ko izmanto apdrošinātājs

1. Vai apdrošināšanas gadījumos radušos zaudējumu novērtēšanas pakalpojumi ir atbrīvoti no PVN, ja apdrošinātājs pats neveic šo uzdevumu, bet uztic to veikt trešajai personai? Uz šo jautājumu Tiesas judikatūrā par apdrošināšanas pakalpojumu atbrīvošanu no PVN (2) vēl nav atrodama viennozīmīga atbilde.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

2. Saskaņā ar Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (3) (turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā PVN uzliek “pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tirdzniecība”.

3. Saskaņā ar PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis atbrīvo no nodokļa šādos darījumos:

“a) apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas darījumus, tostarp ar tiem saistītus pakalpojumus, ko veic apdrošināšanas mērķeri un apdrošināšanas aģenti”.

4. Šī norma atbilst lēmumam 2006. gada 31. decembrim piemērojamās Sestās direktīvas (4) 13. panta B daļas a) punktam. Tāpēc šajā lietā var tēmt vērē ar Tiesas judikatūru par attiecīgo normu.

5. Lēmumam 2005. gada 14. janvārim apdrošināšanas aģentu un apdrošināšanas mērķeru darbība

tika regulēta Direktīvā 77/92/EEK (5). Tās 2. panta 1. punkta pirmās daļas joma tostarp ir noteikta šādi:

“Direktīvu piemēro šādam darbībā m [..]:

a) tādā personu profesionālā darbībā, kuras, pilnīgi brīvi izvēloties uzņēmumu, savēd kopā, ar mērķi apdrošināt vai pārapsrošināt, personas, kas vēlas saņemt apdrošināšanu vai pārapsrošināšanu, un apdrošināšanas vai pārapsrošināšanas uzņēmumus, veic sagatavošanas darbu apdrošināšanas vai pārapsrošināšanas līgumu noslēgšanai un, vajadzības gadījumā, piedalās šādu līgumu izpildē un veikšanā, jo šādi prasības gadījumā [jo šādi, ja iestājas apdrošināšanas gadījums];

b) tādā personu profesionālā darbībā, kurā m vairākos līgumos ir uzdots vai kuras ir pilnvarotas rakoties viena vai vairāku apdrošināšanas uzņēmumu vārdā un uzdevumā vai tikai uzdevumā, ievadot, ierosinot un veicot sagatavošanas darbu apdrošināšanas līgumu slēgšanai vai slēdzot apdrošināšanas līgumus, vai piedaloties šādu līgumu izpildē un veikšanā, jo šādi prasības gadījumā [jo šādi, ja iestājas apdrošināšanas gadījums];

[..].”

6. Pašlaik Direktīvu 77/92 ir aizstājusi Direktīva 2002/92/EK (6). Tās 2. panta 3) punkta pirmās daļas “apdrošināšanas starpniecība” ir definēta šādi:

“[...] darbības, ar kurām ievieš, piedāvā vai veic citus priekšdarbus pirms apdrošināšanas līgumu noslēgšanas, vai šādu līgumu noslēgšana, vai darbības, ar kurām palīdz šādu līgumu pārvērtē un izpildē, jo šādi prasības gadījumā [jo šādi, ja iestājas apdrošināšanas gadījums].

[..]

Informācijas sniegšanu kā papildpakalpojumu citās profesionālās darbības gaitā, ja šīs darbības mērķis nav palīdzēt klientam apdrošināšanas līguma noslēgšanā vai izpildē, apdrošināšanas sabiedrības prasību profesionālu pārvērtē, kā arī zaudējumu novērtēšanu un ekspertu veiktu apdrošināšanas atlīdzības aprēķinu arī neuzskata par apdrošināšanas starpniecību.”

B – *Polijas tiesības*

7. 2004. gada 11. marta *Ustawa o podatku od towarów i usług* [Likuma par preču un pakalpojumu nodokli] (turpmāk tekstā – “Polijas Likums par PVN”) 43. panta 1. punkta 37) apakšpunkta šajā lietā piemērojamā redakcijā ir noteikts:

“No nodokļa ir atbrīvoti apdrošināšanas pakalpojumi, pārapsrošināšanas pakalpojumi un starpniecības pakalpojumi apdrošināšanas un pārapsrošināšanas pakalpojumiem, kā arī saskaņā ar apdrošinātāja noslēgtiem apdrošināšanas līgumiem viņa sniegtie pakalpojumi citās personas labā, izņemot saistībā ar apdrošināšanas un pārapsrošināšanas līgumu izpildi iegūto tiesību nodošanu.”

8. Polijas Likuma par PVN 43. panta 13. punkta ir papildināts:

“Atbrīvojums no nodokļa ir piemērojams arī tādā pakalpojuma sniegšanai, kas ir 1. punkta 7) un 37)–41) apakšpunkta minēto pakalpojumu daļa, kura pati kārtā par atsevišķu veselumu un ir raksturīga, kā arī vajadzīga atbilstoši 1. punkta 7) un 37)–41) apakšpunktam atbrīvotā pakalpojuma sniegšanai.”

II – Pamatlieta un tiesvedība Ties?

9. Pamatlieta ir par jautājumu, kādā mērī Polijas sabiedrības *Aspiro SA* (turpmāk tekstā – “*Aspiro*”) darbība ir atbrīvota no PVN. *Aspiro* sniedz apdrošinātājam pakalpojumus, kas saistīti ar apdrošināšanas gadījuma radušos zaudējumu visaptverošu novērtēšanu. Turklāt attiecībā pret apdrošinājuma??m?jiem t? r?kojas apdrošinātāja v?rd? un lab?.

10. Konkrētāk, *Aspiro* pieņem pieteikumus par apdrošinātajiem zaudējumiem un noskaidro ar tiem saistītos apstākļus. T? sazinās ar apdrošinātāj?m person?m, ar kur?m tai nav l?gumisku attiecību, un, ja nepieciešams, sagatavo atzinumus un zaudējumu protokolus. P?c visu dokumentu p?rbaudes t? novērt? zaud?jumus un pieņem l?mumus par pieteikumiem. Turklāt *Aspiro* ce? regresa prasības un izskata s?dzības par zaud?jumu novērtēšanu. Saistībā ar š?m darbīb?m *Aspiro* veic arī citas administratīvas un tehniskas darbības.

11. Polijas nodokļu administrācija uzskatīja, ka atbrīvojums no PVN ir iespējams tikai zaudējumu novērtēšanas pieteikumu p?rbaudei un pašai novērtēšanai. Turpretim visas p?rj?is darbības nav raksturīgas apdrošināšanas uz??muma darbīb?i, un t?d?? saska?? ar Polijas Likuma par PVN 43. panta 13. punktu atbrīvojums uz t?m neattiecas.

12. Pašlaik lietu izskatoš? *Naczelny S?d Administracyjny* (Augstāk? administratīv? tiesa) uzskata, ka galven? noz?me lietas izspriešan? ir Savienības tiesīb?m, un 2015. gada 2. februār? atbilstoši LESD 267. pantam t? uzdeva Tiesai š?du jautājumu:

“Vai PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir j?interpret? t?d??j?di, ka uz t?diem pakalpojumiem, k?di ir šaj? liet?, ko treš? persona, kam nav nek?du tiesisku attiecību ar apdrošinājuma??m?ju, sniedz apdrošināšanas sabiedrīb?i apdrošinātāja v?rd? un lab?, attiecas šaj? tiesību norm? min?tais atbrīvojums?”

13. Tiesvedībā Ties? rakstveida apsv?rumus ir iesniegusi *Aspiro*, Polijas Republika, Lielbritānijas un Zieme??rijas Apvienot? Karaliste, k? arī Eiropas Komisija. 2015. gada 2. decembra tiesas s?d? piedalīj?s *Aspiro*, Polijas Republikas nodokļu administrācija, Polijas Republika un Komisija.

III – Juridiskais v?rtējums

14. Uzdodot savu jautājumu, iesniedzītīsa b?tībā v?las zin?t, vai zaudējumu novērtēšana, ko apdrošinātāja v?rd? un lab? veic treš? persona, kurai nav l?gumisku attiecību ar apdrošinājuma??m?ju, ir atbrīvojama no PVN saska?? ar PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

A – Par pieņemamību

15. Vispirms *Aspiro* apstrīd prejudiciāl? jautājuma pieņemamību.

16. Pamatlieta esot par to, k? j?interpret? valsts tiesību normas par atbrīvojumu no PVN, kura nosacījumi attiecīgaj? gadījum? esot izpildīti. Šaj? saistībā pret to nevarot iebilst ar PVN direktīvu, jo pienākums interpretēt valsts tiesības saska?? ar direktīvu katr? zi?? nevarot pamatot interpretāciju *contra legem*. L?dz ar to PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretācijai neesot noz?mes pamatlietas izspriešan?.

17. T? ir, ka atbilstoši LESD 267. pantam, lai prejudiciālais jautājums būtu pieņemams, tam jābūt nozīmīgam pamatlietas izspriešanai. Tomēr šajā gadījumā galvenā nozīme ir iesniedzējtiesas vērtējumam (7), kuru Tiesa principā nepārbauda, izņemot acīmredzamas kļūdas (8).

18. Šeit šādu kļūdu nav. Pamatlīeta ir par pakalpojuma, kas saistīts ar apdrošināšanu, atbrīvojumu no PVN. Uz šo jomu attiecas PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkts. Šajā gadījumā saskaņā ar Savienības tiesību m iesniedzējtiesai ir jāinterpretē valsts tiesības atbilstoši direktīvai (9). Nav redzams, ka to liegtu attiecīgā Polijas tiesību normu teksts. It īpaši pamatlīetā apstrīdējais Polijas Likuma par PVN 43. panta 13. punktā pakalpojumi, kodus sniedz *Aspiro*, nav nepārrēķināti atbrīvoti no PVN. Šajā tiesību normā ir paredzēti tikai abstrakti interpretējami nosacījumi, un šī ietī, ka tie pieļauj, ka tiek ņemtas vērī Savienības tiesību prasības.

19. Tādējādi prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

B – Par atbildi uz prejudiciālo jautājumu

20. Pakalpojumi, kodus sniedz *Aspiro*, saskaņā ar PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu ir atbrīvoti no nodokļa, ja tie ir apdrošināšanas vai pārāpdrošināšanas pakalpojumi (par to 1) daļī) vai ar tiem saistīti pakalpojumi, ko sniedz apdrošināšanas mēķleris vai apdrošināšanas aģents (par to 2) daļī).

1) Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas darījumi

21. Savienības likumdevējs PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto apdrošināšanas darījumu jēdzīnu nav ne definējis, ne sniedzis norādi uz valsts tiesību m. Tas ir autonomī Savienības tiesību jēdziens (10).

22. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai apdrošināšanas darījuma pamatā ir apdrošinātāja pienākums, iepriekš iekasējot prēmiju, ja ir iestājies apdrošināšanas gadījums, sniegt apdrošinātāi personai pakalpojumu, par kuriem ir panākta vienošanās, parakstot līgumu (11). Šajā jēdzīenā ietilpst arī apdrošināšanas aizsardzība, ko nodrošina nodokļu maksātājs, kurš pats gan nav apdrošinātājs, bet kurš saviem klientiem sniedz šādu aizsardzību, izmantojot apdrošinātāja pakalpojumu (12). Citiem vārdiem sakot, galvenā nozīme ir risku pārēmīšanai par atlīdzību. Ir jāpastāv līgumiskām attiecībām starp apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēju un apdrošināto personu (13).

23. Šajā lietā šie nosacījumi nav izpildīti. *Aspiro* nenodrošina apdrošinātājām personām apdrošināšanas aizsardzību, pašai uzņemoties segt riskus, un šim uzņēmumam nav arī līgumisku attiecību ar apdrošinātājām personām.

24. Pretējī dažu lietas dalībnieku argumentiem atbrīvojums no nodokļa nav iespējams arī tādēļ, ka *Aspiro* sniegtais pakalpojums, pirmkārt, “vispārīgi vērtējot, veido atsevišķu kopumu”, kas, otrkārt, pilda ar PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu no nodokļa atbrīvoto apdrošināšanas darījumu “pašas un būtiskās funkcijas”.

25. Šķēdē apstākļos – kā Tiesa atkārtoti ir nospriedusi par dažiem PVN direktīvas 135. panta 1. punktā minēto finanšu pakalpojumu atbrīvojumiem no nodokļa – no nodokļa var būt atbrīvotas arī atsevišķas no nodokļa atbrīvota pakalpojuma daļas (14). Tomēr jāievēro nosacījums, ka atbrīvoto pakalpojumu saskaņā ar atbrīvojuma formulējumu vispār var sadalīt dažādos pakalpojumos (15).

26. Tomēr apdrošināšanas darījums tas tā nav. PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta noteikums attiecas nevis uz, piemēram, vispārīgiem darījumiem, kas skar apdrošināšanu (16), vai apdrošināšanas vadītāju (17), bet saskaņā ar šīs normas formulējumu tikai uz apdrošināšanas darījumiem to tiešajā nozīmē, kā to atkārtoti ir atzinusi Tiesa (18). Risku pārņemšanu, kas atbilstoši judikatūrai ir šķēdē apdrošināšanas darījuma pamats, nevar sadalīt atsevišķos pakalpojumos.

27. Šajā saistībā nav jāņem vērā Komisijas izvirzītais direktīvas priekšlikums, kuru varētu saprast tā, ka tajā tikai jāprecizē, ka Tiesas izstrādātie principi ir pakalpojumu nodokļu režīmam konkrēto finanšu pakalpojumu jomā attiecas arī uz apdrošināšanas darījumiem (19). Tā kā Padome to nav pieņēmusi, tam nav juridiska spēka, tādēļ – tāpat kā priekšlikumā izteiktajam Komisijas viedoklim – tam nav nozīmes spēkā esošo tiesību aktu interpretācijā.

28. Visbeidzot neko citu neāuj secināt arī nodokļu neitralitātes princips, saskaņā ar kuru līdzīgām precēm vai pakalpojumiem nedrīkst piemērot atšķirīgu PVN režīmu (20). *Aspiro* cenšas izmantot šo principu, lai panāktu, ka minētā judikatūra par no nodokļa atbrīvota finanšu pakalpojuma daļām, ko veido ir pakalpojumi, attiecas uz apdrošināšanas darījumu atbrīvojumu no nodokļa. Tomēr, kā atkārtoti ir atzinusi Tiesa, šis princips neāuj paplašināt atbrīvojuma no nodokļa piemērošanas jomu situācijā, kad direktīvā nav nepārprotamas tiesību normas (21).

29. Tādēļ *Aspiro* sniegtie pakalpojumi neietilpst apdrošināšanas darījuma jēdzienā atbilstoši PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktam. No šķēdē viedokļa nevar runāt arī par pārpadrošināšanas darījumu, jo tas ir tikai īpaša veida apdrošināšanas darījums, kuru veic divi apdrošinātāji (22).

2) Saistīti pakalpojumi

30. Tādējādi atliek noskaidrot, vai *Aspiro* darbība ir atbrīvota no nodokļa tāpēc, ka runa ir par pakalpojumiem, kuri ir saistīti ar apdrošināšanas darījumiem un kurus sniedz apdrošināšanas mērķeris vai apdrošināšanas aģents.

a) Ar apdrošināšanas darījumiem saistīti pakalpojumi

31. Saskaņā ar PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu no nodokļa ir atbrīvoti tikai ar apdrošināšanas un pārpadrošināšanas darījumiem "saistīti pakalpojumi". Šis izteikums ir formulēts ļoti plaši un principā var ietvert visus pakalpojumus, kuriem ir saikne ar apdrošināšanu (23). Šķēdē saikne neapšaubāmi pastāv, runājot par tādā darbībā kā apdrošināšanas gadījuma radušos zaudējumu novērtēšanu.

b) Apdrošināšanas mērķeru un apdrošināšanas aģentu sniegts pakalpojums

32. Turklāt attiecīgais pakalpojums jāsniedz apdrošināšanas mērķerim vai apdrošināšanas aģentam PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē.

33. Līgumā sniegti prejudiciāli nolikumu iesniedzītāja ir nepārprotami secinājusi, ka *Aspiro* nav ne apdrošināšanas mērķeris, ne apdrošināšanas aģents. Tomēr tiesvedībā Tiesa it īpaši Apvienotā Karaliste ir pareizi norādījusi, ka pastāv šaubas, vai iesniedzītājas vārtējums ir

juridiski pareizs.

34. Tas tādēļ, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai apdrošināšanas mēklera vai apdrošināšanas aģenta statuss ir atkarīgs nevis no nodokļa maksājuma formā statusa, bet tikai no veikto darbību *satura* (24). Tādējādi šajā lietā jāpārbauda arī tas, vai *Aspiro* sniegtie zaudējumu novērtēšanas pakalpojumi satura ziņā atbilst darbībai, ko veic apdrošināšanas mēkleris vai apdrošināšanas aģents PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē.

– Attiecības ar apdrošinātāju un apdrošinājuma mērķiem

35. Atbilstoši judikatūrai pakalpojuma sniedzējam vispirms jābūt “attiecībām” gan ar vienu vai – apdrošināšanas mēklera gadījumā (25) – vairākiem apdrošinātājiem, gan ar apdrošinājuma mērķiem (26).

36. Tā tas ir *Aspiro* gadījumā, jo tai ir gan tiesiskās attiecības ar apdrošinātāju, gan faktiskās attiecības ar apdrošinātāja personām, proti, novērtējot viņu zaudējumus. Šajā saistībā ir pietiekami, ka pastāv tikai šādas faktiskās attiecības, jo tās tās parasti ir arī starp apdrošināšanas aģentu un apdrošināto personu.

– Pamatdarbība, ko veic apdrošināšanas mēkleris vai apdrošināšanas aģents

37. Turklāt ar apdrošināšanas darījumiem saistītu pakalpojumu sniedzējam katrā ziņā jāveic apdrošināšanas mēklera vai apdrošināšanas aģenta pamatdarbība. Šeit it īpaši spriedumā *Arthur Andersen* Tiesa izsakās par šādas darbības “būtiskiem aspektiem”, piemēram, klientu meklēšanu un viņu attiecību nodibināšanu ar apdrošinātāju, lai varētu noslēgt apdrošināšanas līgumus (27). Tieši tā faktiski izpaužas apdrošināšanas mēklera vai apdrošināšanas aģenta darbība.

38. Tikai tāda interpretācija, saskaņā ar kuru PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma no nodokļa otrais variants ir atkarīgs no tā, vai tiek veikta ar apdrošināšanas līgumu noslēgšanu saistīta darbība, atbilst arī pastāvīgajai judikatūrai nostiprinātajai šauras interpretācijas prasībai atbilstoši šai atbrīvojuma mērķim (28).

39. Ne pašā direktīvā, ne tās sagatavošanas dokumentos nav skaidri norādīts atbrīvojuma mērķis (29). Tomēr Tiesa ir konstatējusi PVN direktīvas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma no nodokļa saikni ar šīs direktīvas 401. pantu. Šajā normā dalībvalstīm jānodrošina, lai tiek atļauts saglabāt vai ieviest “nodokļu apdrošināšanas līgumiem”. Tāpēc apdrošināšanas darījumu un ar tiem saistītu pakalpojumu, ko sniedz apdrošināšanas mēkleri un apdrošināšanas aģenti, atbrīvojumam no nodokļa attiecīgos gadījumos jānovērš dubulta aplikšana ar nodokli uz galapatērētāja rēķina (30).

40. Ēmot vērā šauras interpretācijas prasību, šis mērķis tiek pietiekami sasniegts, atbrīvojot pakalpojumus, kuriem ir tieša saikne ar apdrošināšanas līguma noslēgšanu. Tikai šādas darbības atbrīvošanas rezultātā PVN būtu tieši jāmaksā galapatērētājam.

41. Turpretim, ja – kā šajā lietā – apdrošinātājs trešajai personai uztic tikai daļu savu uzdevumu, kuri tam jāveic apdrošināšanas procesā, vispirms attiecīgais PVN jāmaksā tikai apdrošinātājam. Tāpēc arī spriedumā *Arthur Andersen* vienkrīši apdrošinātāja darbības daļu Tiesa nevarēja klasificēt par apdrošināšanas aģenta darbību (31).

42. Atbilstoši judikatūrai atbrīvojumu no nodokļa var piemērot arī apdrošināšanas mēklera vai apdrošināšanas aģenta darbībām, kas ir plašākas par vienkāršiem centieniem panākt apdrošināšanas līguma noslēgšanu. Tomēr jāievēro nosacījums, ka tām jābūt saistītām ar

m?klera vai a?enta pamatdarb?bu, proti, klientu mekl?šanu un vi?u attiec?bu nodibin?šanu ar apdrošin?t?ju (32).

43. Šaj? liet? *Aspiro* darb?ba neatbilst šim nosac?jumam. *Aspiro* nodarbojas tikai ar zaud?jumu nov?rt?šanu un neveic darb?bas, kas v?rstas uz apdrošin?šanas l?gumu nosl?gšanu.

44. T?d?j?di var secin?t, ka *Aspiro* veikt? darb?ba nav ne apdrošin?šanas m?klera, ne apdrošin?šanas a?enta darb?ba PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta noz?m?, jo *Aspiro* neveic to pamatdarb?bu.

– Direkt?vas par apdrošin?šanas starpnieku br?vu p?rvietošanas

45. T?di paši secin?jumi izriet no direkt?v?m, kuru m?r?is ir veicin?t apdrošin?šanas starpnieku br?vu p?rvietošanas un kuras Apvienot? Karaliste grib izmantot k? pier?d?jumu tam, ka apdrošin?šanas gad?jumos radušos zaud?jumu nov?rt?šana ir apdrošin?šanas m?kleru un apdrošin?šanas a?entu rakstur?ga darb?ba. Šaj? saist?b? Apvienot? Karaliste it ?paši nor?da uz darb?bas aprakstu Direkt?vas 77/92 2. panta 1. punkt? un Direkt?vas 2002/92 2. panta 3. punkt?.

46. Šaj? gad?jum? nav vajadz?bas noskaidrot, vai darb?bas aprakstiem attiec?gaj?s direkt?v?s tieš?m ir izš?iroša noz?me, interpret?jot apdrošin?šanas m?klera un apdrošin?šanas a?enta j?dzienus PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta noz?m?. Lai gan dažos nol?mumos Tiesa papildus jau ir atsaukusies uz Direkt?vu 77/92 (33), tom?r j?iev?ro, ka min?to direkt?vu m?r?is ir veicin?t apdrošin?šanas starpnieku br?vu p?rvietošanas (34), bet šaj? liet? apl?kotajam atbr?vojumam no nodok?a, k? redzams (35), ir citi m?r?i. T?d?? l?dz?g? situ?cij? Tiesa, piem?ram, ir noliegusi direkt?vas par ?rstu br?vas p?rvietošan?s veicin?šanu noz?m?gumu attiec?b? uz atbr?vojumiem no PVN (36).

47. Tom?r katr? zi?? Direkt?v? 77/92 un t?s p?ctec? Direkt?v? 2002/92 nav atrodams nekas t?ds, kas apšaubu secin?jumu, ka apdrošin?šanas gad?jumos radušos zaud?jumu nov?rt?šana, ja t? ir vien?g? veikt? darb?ba, nav darb?ba, ko veic apdrošin?šanas m?kleris vai apdrošin?šanas a?ents PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkta noz?m?.

48. Apdrošin?šanas m?kleru un apdrošin?šanas a?entu profesion?l?s darb?bas aprakst? Direkt?v? 77/92 un j?dziena "apdrošin?šanas starpniec?ba" b?tisko paz?mju uzskait?jum? Direkt?v? 2002/92 tiek nor?d?ts uz *pal?dz?bu* apdrošin?šanas l?gumu p?rvald?b? apdrošin?šanas gad?jum?, t?nad uz *pal?dz?bu* zaud?jumu nov?rt?šan? (37). Tom?r šeit runa ir tikai par *pal?dz?bu*, kas galvenok?rt attiecas tieši uz apdrošin?šanas l?gumiem, kuri nosl?gti, piedaloties apdrošin?šanas starpniekiem.

49. No t?s skaidri j?noš?ir visaptveroša zaud?jumu nov?rt?šanas darb?ba apdrošin?t?ja v?rd?, ko, piem?ram, šaj? liet? veic *Aspiro*. Š?d? noz?m? ar? Direkt?vas 2002/92 2. panta 3. punkta trešaj? da?? ir nep?rprotami noteikts, ka "apdrošin?šanas sabiedr?bas pras?bu profesion?lu p?rvald?bu" neuzskata par apdrošin?šanas starpniec?bu š?s direkt?vas noz?m?.

c) Starpsecin?jumi

50. Kopum? j?secina, ka apdrošin?šanas gad?jumos radušos zaud?jumu nov?rt?šana, ko veic *Aspiro*, nav atbr?vota no nodok?a saska?? ar PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu ar? k? ar apdrošin?šanas dar?jumiem vai p?rapdrošin?šanas dar?jumiem saist?ti pakalpojumi, ko sniedz apdrošin?šanas m?kleri vai apdrošin?šanas a?enti.

3) Nodok?u neitralit?tes princips

51. Visbeidzot j?preciz?, ka ieg?tais secin?jums kopum? nav pretrun? nodok?u neitralit?tes

principam, kuram ir ?paša noz?me Tiesas judikat?r?.

52. No š? principa izriet, ka uz??mumiem ir j?b?t iesp?jai izv?l?ties organiz?cijas modeli, kas no ekonomisk? viedok?a tiem ?auj vislab?k darboties bez riska, ka uz to dar?jumiem neattieksies PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkt? paredz?tais atbr?vojums no nodok?a (38). Š? apdrošin?t?ju organizatorisk? br?v?ba var?tu b?t apšaub?ma, jo apdrošin?šanas gad?jumu izskat?šanu tie nevar uztic?t citam uz??mumam, nesamaks?jot papildu PVN. Šis samaksas pien?kums izriet no t?, ka cita uz??muma sniegti pakalpojumi, k? redzams, nav atbr?voti no PVN saska?? ar PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunktu un apdrošin?t?jam t?d??, ka saska?? ar šo normu no nodok?a ir atbr?voti vi?a paša dar?jumi, par cita uz??muma sniegtiem pakalpojumiem parasti nav ties?bu atskait?t priekšnodokli saska?? ar PVN direkt?vas 168. panta a) punktu.

53. Tom?r š?s sekas izraisa fakts, ka apdrošin?t?jam pieš?irts atbr?vojums no nodok?a – iz?emot apdrošin?šanas darb?bu ?rpus Savien?bas (39) – nepieš?ir ties?bas atskait?t priekšnodokli. Šis Savien?bas likumdev?ja apzin?tais l?mums ierobežo apdrošin?t?ju organizatorisko br?v?bu. Jebkurš no treš?s personas sa?emts pakalpojums princip? izraisa to, ka apdrošin?t?jam j?maks? PVN. K? jau ir secin?jis ?ener?ladvok?ts L. M. Pojarešs Maduru, t?s ir kop?j?s PVN sist?mas piem?rošanas parast?s sekas (40).

54. ?emot to v?r?, apdrošin?šanas dar?jumu atbr?vojuma no nodok?a piem?rošana jebkuram apdrošin?t?ja ?rpakalpojumam b?tu pretrun? likumdev?ja gribai. Tas t?d??, ka tas attiektos ar?, piem?ram, uz kancelejas prec?m, ko apdrošin?t?js ieg?d?jas no treš?s personas, jo vi?a organizatoriskais modelis izpaužas ar? t?, ka sav? uz??mum? viš? neražo vajadz?g?s kancelejas preces.

55. T?p?c nodok?a maks?t?ja organiz?cijas br?v?bu var ?emt v?r? tikai, cikt?l ar? ?rpakalpojums ir atbr?vots no nodok?a. Tas, savuk?rt, ir atkar?gs no atbr?vojuma formul?juma, sistematikas un m?r?iem. Tom?r šaj? liet?, ?emot v?r? šos aspektus, izriet, ka zaud?jumu nov?rt?šanas ?rpakalpojumiem, ko sniedz treš? persona, kas neveic darb?bu ar m?r?i nosl?gt apdrošin?šanas l?gumus, nav piem?rojams PVN direkt?vas 135. panta 1. punkta a) apakšpunkt? paredz?tais atbr?vojums no nodok?a.

IV – Secin?jumi

56. T?d?j?di es ierosinu uz *Naczelny S?d Administracyjny* uzdoto prejudici?lo jaut?jumu atbild?t š?di:

Uz apdrošin?šanas gad?jumus radušos zaud?jumu nov?rt?šanu, ko apdrošin?t?ja v?rd? un lab? veic treš? persona, kurai nav l?gumisku attiec?bu ar apdrošin?juma ??m?jiem un kuras darb?ba neietver klientu mekl?šanu un vi?u attiec?bu nodibin?šanu ar apdrošin?t?ju, lai var?tu nosl?gt apdrošin?šanas l?gumus, neattiecas Direkt?vas 2006/112/EK 135. panta 1. punkta a) apakšpunkt? paredz?tais atbr?vojums no nodok?a.

1 – Ori?in?lvaloda – v?cu.

2 – Šaj? saist?b? skat. spriedumus *CPP* (C?349/96, EU:C:1999:93), *Skandia* (C?240/99, EU:C:2001:140), *Taksatorringen* (C?8/01, EU:C:2003:621), *Arthur Andersen* (C?472/03, EU:C:2005:135), Komisija/Grie?ija (C?13/06, EU:C:2006:765), *Beheer* (C?124/07, EU:C:2008:196), *Swiss Re Germany Holding* (C?242/08, EU:C:2009:647), *BG? Leasing* (C?224/11, EU:C:2013:15), k? ar? *Mapfre asistencia* un *Mapfre warranty* (C?584/13, EU:C:2015:488).

3 – OV L 347, 1. lpp.

4 – Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.).

5 – Padomes 1976. gada 13. decembra Direktīva 77/92/EEK par pasākumiem, lai veicinātu uzņēmējdarbības veikšanas brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības efektīvu īstenošanu apdrošināšanas aģentu un brokeru [mācīkļu] darbības jomā (*ex ISIC Group 630*), un jo īpaši par pārejas posma pasākumiem attiecībā uz šo darbības jomu (OV 1977, L 26, 14. lpp.).

6 – Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 9. decembra Direktīva 2006/92/EK par apdrošināšanas starpniecību (OV 2003, L 9, 3. lpp.).

7 – Skat. tikai spriedumus *Asociación Española de Banca Privada u.c.* (C-67/91, EU:C:1992:330, 25. punkts), *Aprile* (C-125/94, EU:C:1995:309, 16. punkts), *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160, 38. punkts), *Elshani* (C-459/07, EU:C:2009:224, 40. punkts) un *Križan u.c.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 53. punkts).

8 – Skat. tostarp spriedumus *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 61. punkts), *PreussenElektra* (EU:C:2001:160, 39. punkts), *Omega* (C-36/02, EU:C:2004:614, 20. punkts) un *Balázs* (C-251/14, EU:C:2015:687, 26. punkts).

9 – Skat. tikai spriedumus *Von Colson* un *Kamann* (14/83, EU:C:1984:153, 26. punkts), *Pfeiffer u.c.* (C-397/01 līdz C-403/01, EU:C:2004:584, 113. punkts), kā arī *Indali ir investicijā draudimas* un *Nemaniņas* (C-671/13, EU:C:2015:418, 56. punkts).

10 – Skat. spriedumus *CPP* (C-349/96, EU:C:1999:93, 15. punkts), *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 37. punkts), Komisija/Grieķija (C-13/06, EU:C:2006:765, 9. punkts), *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 56. punkts), kā arī *Mapfre asistencia* un *Mapfre warranty* (C-584/13, EU:C:2015:488, 27. punkts).

11 – Spriedumi *CPP* (C-349/96, EU:C:1999:93, 17. punkts), *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 39. punkts), Komisija/Grieķija (C-13/06, EU:C:2006:765, 10. punkts), *Swiss Re Germany Holding* (C-242/08, EU:C:2009:647, 34. punkts), *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 58. punkts), kā arī *Mapfre asistencia* un *Mapfre warranty* (C-584/13, EU:C:2015:488, 28. punkts).

12 – Skat. spriedumus *CPP* (C-349/96, EU:C:1999:93, 22. punkts), *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 59. punkts), kā arī *Mapfre asistencia* un *Mapfre warranty* (C-584/13, EU:C:2015:488, 30. punkts).

13 – Skat. spriedumus *Skandia* (C-240/99, EU:C:2001:140, 41. punkts), *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 41. punkts), *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:135, 22. punkts), *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 58. punkts), kā arī *Mapfre asistencia* un *Mapfre warranty* (C-584/13, EU:C:2015:488, 29. punkts).

14 – Skat. spriedumus *SDC* (C-2/95, EU:C:1997:278, 66. punkts), *CSC Financial Services* (C-235/00, EU:C:2001:696, 25.–27. punkts) un *Nordea Pankki Suomi* (C-350/10, EU:C:2011:532, 24. punkts) par PVN direktīvas pašreizējo 135. panta 1. punkta d) un f) apakšpunktu saistībā ar pārskaitījumiem un darījumiem ar akcijām; spriedumi *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 70. punkts) un *GfBk* (C-275/11, EU:C:2013:141, 21. punkts) par PVN direktīvas pašreizējo 135. panta 1. punkta g) apakšpunktu saistībā ar pašu ieguldījumu fondu vadīšanu; spriedums *Ludwig*

(C-453/05, EU:C:2007:369, 36. punkts) par pašreizējo 135. panta 1. punkta b) apakšpunktu saistību ar kredītu starpniecību.

15 – Skat. spriedumus *SDC* (C-2/95, EU:C:1997:278, 64. punkts), *CSC Financial Services* (C-235/00, EU:C:2001:696, 23. punkts), *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 67. punkts) un *Ludwig* (C-453/05, EU:C:2007:369, 34. punkts).

16 – No šāda viedokļa skat. PVN direktīvas 135. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā atbrīvojuma no nodokļa formulējumu.

17 – No šāda viedokļa skat. PVN direktīvas 135. panta 1. punkta g) apakšpunktā minētā atbrīvojuma no nodokļa formulējumu.

18 – Skat. spriedumus *Skandia* (C-240/99, EU:C:2001:140, 36. punkts) un *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 43. punkts).

19 – Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, COM(2007) 747, galīgā redakcija; saskaņā ar to PVN direktīvas 135. pantā ir jāiekļauj šādi formulēti 1.a. punkts: “1.a. Šā panta 1. punkta a) 1.dz e) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums attiecas uz jebkuras tādas apdrošināšanas vai finanšu pakalpojuma daļas sniegšanu, kas veido atsevišķu kopumu un kam piemīt pašs un būtiskās attiecīgā atbrīvojamā pakalpojuma pamatiezīmes.”

20 – Skat. spriedumus *Linneweber* un *Akritidis* (C-453/02 un C-462/02, EU:C:2005:92, 24. punkts), *Rank Group* (C-259/10 un C-260/10, EU:C:2011:719, 32. punkts) un *Zimmermann* (EU:C:2012:716, 48. punkts).

21 – Skat. spriedumus *Deutsche Bank* (C-44/11, EU:C:2012:484, 45. punkts) un *Zimmermann* (EU:C:2012:716, 50. punkts); tāpat par samazinātas nodokļa likmes piemērošanas jomu skat. spriedumus Komisija/Francija (C-479/13, EU:C:2015:141, 43. punkts) un Komisija/Luksemburga (C-502/13, EU:C:2015:143, 51. punkts).

22 – Skat. spriedumu *Swiss Re Germany Holding* (C-242/08, EU:C:2009:647, 38. punkts).

23 – Tāpat skat. ģenerālvokāta N. Fennelija [*N. Fennelly*] secinājumus lietā, kurā ir taisīts spriedums *CPP* (C-349/96, EU:C:1998:281, 31. punkts) un ģenerālvokāta L. M. Pojareša Maduru [*L. M. Poiares Maduro*] secinājumus lietā, kurā ir taisīts spriedums *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:8, 20. punkts).

24 – Skat. spriedumus *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:135, 32. punkts) un *Beheer* (C-124/07, EU:C:2008:196, 17. un 18. punkts).

25 – Skat. spriedumu *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:135, 29. punkts).

26 – Spriedumi *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 44. punkts), *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:135, 33. punkts) un *Beheer* (C-124/07, EU:C:2008:196, 20. punkts).

27 – Skat. spriedumu *Arthur Andersen* (C-472/03, EU:C:2005:135, 36. punkts) par apdrošināšanas aģentu; šajā ziņā skat. arī spriedumu *Taksatorringen* (C-8/01, EU:C:2003:621, 45. punkts) par apdrošināšanas mērķi.

28 – Skat. tostarp spriedumus *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (348/87, EU:C:1989:246, 13. punkts), *Cimber Air* (C-382/02, EU:C:2004:534, 25. punkts), *PFC Clinic* (C-91/12,

EU:C:2013:198, 23. punkts) un *De Fruytier* (C?334/14, EU:C:2015:437, 18. lpp.).

29 – No š?da viedok?a skat. ?ener?ladvok?ta L. M. Pojareša Maduru secin?jumus liet?, kur? ir tais?ts spriedums *Arthur Andersen* (C?472/03, EU:C:2010:788, 13. punkts), un ?ener?ladvok?ta N. J?skinena [*N. Jääskinen*] secin?jumus liet?, kur? ir tais?ts spriedums *Skandinaviska Enskilda Banken* (C?540/09, EU:C:2010:788, 22. punkts).

30 – Skat. spriedumus *CPP* (C?349/96, EU:C:1999:93, 23. punkts) un *BG? Leasing* (C?224/11, EU:C:2013:15, 67. punkts).

31 – Skat. spriedumu *Arthur Andersen* (C?472/03, EU:C:2005:135, 38. punkts).

32 – Skat. spriedumu *Beheer* (C?124/07, EU:C:2008:196, 18. punkts).

33 – Skat. spriedumus *Taksatorringen* (C?8/01, EU:C:2003:621, 45. punkts), *Arthur Andersen* (C?472/03, EU:C:2005:135, 31. punkts) un *Beheer* (C?124/07, EU:C:2008:196, 19. punkts).

34 – Komisijas Priekšlikuma (COM(2012) 360 *final*), ar ko p?rstr?d? Direkt?vu 2002/92 un kur? ir ar? skaidri paplašin?ts j?dziens “apdrošin?šanas starpniec?ba”, m?r?is ir ar? stiprin?t pat?r?t?ju aizsardz?bu (skat. Komisijas priekšlikum? public?t?s direkt?vas preambulas 9. apsv?rumu un 2. panta 3. punktu).

35 – Skat. iepriekš 39. punktu.

36 – Skat. spriedumu *Unterpertinger* (C?212/01, EU:C:2003:625, 37. punkts).

37 – Skat. Direkt?vas 77/92 2. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu un Direkt?vas 2002/92 2. panta 3. punkta pirmo da?u.

38 – Spriedums *Beheer* (C?124/07, EU:C:2008:196, 28. punkts).

39 – Skat. PVN direkt?vas 169. panta c) punktu.

40 – Skat. ?ener?ladvok?ta L. M. Pojareša Maduru secin?jumus liet?, kur? ir tais?ts spriedums *Arthur Andersen* (C?472/03, EU:C:2005:8, 39. punkts).